

OTÁZKY ke zjištění rizika eskalace domácího násilí

DOMÁCÍ NÁSILÍ

Domácí násilí (dále jen dn) je především fyzické, psychické anebo sexuální násilí, ke kterému dochází mezi blízkými osobami. O domácí násilí se jedná vždy, pokud jsou přítomny všechny následující znaky.

KLÍČOVÉ ZNAKY DN

- 1) OPAKOVÁNÍ A DLOUHODOBOST** – z jednoho útoku jakéhokoli charakteru ještě nelze určit, zda jde o domácí násilí. Může to však být jeho začátek. *Ptejte se na minulé incidenty, na předešlé zákroky PCR, na úrazy apod.*
- 2) ESKALACE** – domácí násilí se stupňuje od útoků proti lidské důstojnosti k fyzickým útokům až k závažným trestným činům ohrožujícím zdraví a život. *Ptejte se, jak často se incidenty opakují a zda roste intenzita útoků či výhrůžek.*
- 3) JASNÉ A NEZPOCHYBNITELNÉ ROZDĚLENÍ ROLÍ** na ohroženou osobu a násilnou osobu – domácími násilím nejsou vzájemná napadání, hádky, rvačky, spory, kde je rovné nebo střídavé postavení stran incidentu. *Ptejte se, kdo je ohrožen a kdo ubližuje.*
- 4) NEVEREJNOST** – domácí násilí probíhá zpravidla za zavřenými dveřmi bytu či domu, stranou společenské kontroly. *Ptejte se, kdy a kde k násilí dochází.*

sara dn

SOUBOR RIZIKOVÝCH FAKTORŮ KE ZJIŠTĚNÍ HROZBY BUDOUCÍHO DN

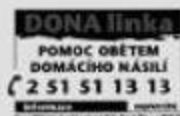
V případě, že na místě zákroku identifikujete situaci jako domácí násilí, doporučujeme vám položit následující katalog otázek. Ty pomohou vám i ohroženým osobám uvědomit si reálné riziko současného a budoucího ohrožení. Zdrojem informací, tj. osobou, která na otázky odpoví, může být ohrožená osoba, oznamovatel (např. sousedé), ale i násilná osoba.

Otázky jsou orientačním vodítkem a slouží k rychlému a správnému rozhodnutí o dalším postupu. Otázky pokládejte v souvislosti s aktuálním incidentem a zajímejte se také o incidenty předchozí, protože domácí násilí je násilím na pokračování. V této fázi zákroku není nutné provést písemný záznam, je-li to možné, doporučuje se pořídit záznam zvukový.

K vyhodnocení budoucího možného rizika dn použijte vlastní úvahu. Zvažte další kroky a opatření. Ze škály možných opatření zvolte vždy takové, které bude s přihlédnutím ke konkrétní situaci maximálně bezpečné pro ohrožené osoby.

Například:

- přivolejte další policisty
- zvažte opatření podle trestního řádu nebo zákona o PCR
- po 1. 1. 2007 zvažte „vykázání“ podle zákona č. 135/2006 Sb.
- doporučte azylové zařízení nebo jiné bezpečné místo
- poučte ohroženou osobu o bezpečnostním plánu
- informujte OSPOD o dětech v rodině
- předejte ohrožené osobě kontakt na DONA linku

ODDÍL 1

NÁSILÍ VE VZTAHU K BLÍZKÉ OSOBE

- 1) Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí?**
– např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní
- 2) Vyhrůžuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly?**
– např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby
- 3) Dochází ke stupňování fyzického/sexuálního násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné osoby?**
– např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhrůžek nebo úmyslů
- 4) Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení?**
– např. podmínky kauce, zkušební doby, podmínečného propuštění, trestu zákazu pobytu, společenské záruky, probace aj.
- 5) Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí?**
– např. vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá dn

ODDÍL 2

OBCENÉ SKLONY NÁSILNÉ OSOBY K NÁSILÍ

- 1) Dopouští se obecné kriminality?**
– jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (tj. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně
- 2) Jsou informace o problémech v předchozích vztazích?**
– měla násilná osoba problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakované opouštění partnera, násilí ve vztahu)
- 3) Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy?**
– např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže
- 4) Má násilná osoba problémy s toxikomanií a jinými závislostmi?**
– např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hráčskou závislostí např. na automatech
- 5) Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví?**
– např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu

ODDÍL 3

ZRANITELNOST OHROŽENÉ OSOBY

- 1) Chová se ohrožená osoba rozporupně ve vztahu k násilné osobě?**
– přestože se chce od násilné osoby odpoutat, udržuje s ní pravidelné nebo nepravidelné kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe
- 2) Má z násilné osoby extrémní strach?**
– tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobraně chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochromuje její jednání
- 3) Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí?**
– riziko je velké, pokud ohrožená osoba nemá znalosti o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná svá práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou
- 4) Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání)?**
– tato místa nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obslužností
- 5) Má ohrožená osoba závažné osobní problémy?**
– např. problémy se zaměstnáním, s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním návykových látek

KARTA PRO **SESTRY** V KLINICKÉ OŠETŘOVATELSKÉ PRAXI **INTERVENCE SESTER** V PŘÍPADECH DOMÁCIHO NÁSILÍ

POZOR

P O Z O R P O Z O R

POZORNOST VĚNUJTE KAŽDÉ/MU PACIENTOVI/CE

- Oběti domácího násilí vám většínou samy od sebe nesdělí žádné informace o svém problému.
- Promluvte však, jestliže jim položíte jednoduché a přímé otázky nekonfliktním tónem a v důvěryhodném prostředí.
- S pacientem/tkou nehovořte v přítomnosti jiných osob.

OTÁZKY POKLÁDEJTE PŘÍMÉ

„Násilí je velice častou součástí života zejména mnoha žen, a proto se na tento problém běžně ptáme našich pacientů/tek.“

„Vidím, že máte hodně modřin; udělal vám je někdo?“

„Žijete ve vztahu, kde jste fyzicky zraněvan/a či je vám vyhrožováno?“

„Žil/a jste někdy předtím v takovém vztahu?“

„Stalo se, že vás někdo blízký uhodil, kopal či jinak fyzicky napadl?“

„Cítíte se doma bezpečně?“

Pokud pacient/ka odpovídá záporně »

Pokud pacient/ka odpovídá kladně »

(viz druhá strana)

JESTLIŽE PACIENT/KA ODPOVÍ ZÁPORNĚ A NECHCE O PROBLÉMU MLUVIT:

Všimněte si jakýchkoliv znamení, která mohou indikovat násilí:

Zranění hlavy, zad, krku, trupu, prsou, horních a dolních končetin, břicha či genitálií; vzájemná či četná zranění; delší časový úsek mezi vznikem poranění a vyhledáním lékařské pomoci; vysvětlení pacienta, které neodpovídá možnému mechanismu a typu zranění; jakékoliv zranění během těhotenství, zejména zranění břicha či prsou; anamnéza traumatu; dlouhotrvající bolesti, pro které není žádná zjevná příčina; psychické problémy jako deprese, sebevražedné představy, úzkost nebo poruchy spánku; partner, který se zdá přespříliš ochranný a který je neustále blízko pacienta/tky.

Jestliže je přítomen některý z těchto symptomů, ptejte se dále. Ujistěte se, že jste s pacientem/kou o samotě.

„Vypadá to, jako by vás někdo uhodil. Můžete mi říci, jak se to stalo?“ „Lidé, kteří se cítí podobně jako vy, jsou často oběťmi násilí ve svých domovech. Je to také váš případ?“

Jestliže pacient/ka stále popírá násilí a vy jste silně přesvědčeni o jeho přítomnosti, zadokumentujte svůj názor a informujte pacienta/tku, kde může hledat pomoc, jestliže se v budoucnu rozhodne změnit svůj postoj.

+

JESTLIŽE PACIENT/KA ODPOVÍ KLDNĚ:

**Povzbudte je, aby
o problému mluvili.**

„Chtěl/a byste si popovídat o tom, co se vám stalo?“

„Jaké z toho máte pocity?“

„Co byste s tímto problémem chtěl/a dělat?“

**Naslouchejte
a neodsuzujte.**

Takový postup by měl napomoci k nastartování procesu léčení oběti a dále k nastínění představy toho, jakou pomoc zejména potřebuje.

**Potvrďte zkušenosti
oběti. Použijte následující „zlaté věty“.**

„Nezasloužíte si, aby se s vámi takto zacházelo.“

„Nejste sám/sama.“

„Nikdo nemusí žít s násilím.“

„Vy nejste tím, kdo nese vinu.“

„To, co se vám stalo, je trestné.“

„Mám o vás strach.“

„Bojím se o vaše děti.“

„Existuje zde pro vás pomoc.“

P O Z O R

ZADOKUMEN- TUJTE VAŠE ZJIŠTĚNÍ

Použijte formulář „Dokumentace případů DN“. Zaznamenejte násilí tak, jak vám ho pacient/ka popsal/a. Používejte výrazy jako „pacient/ka tvrdí, že byl/a...“. Jestliže uvede konkrétní jméno útočnicka, запиšte to do zprávy: „Pacientka říká, že ji její přítel Jan Novák udeřil..“

Zaznamenejte všechny související objektivní nálezy. Použijte k doplnění písemné zprávy nákres zranění do schématu lidské postavy.

Doporučte pacientovi/tce pořízení fotografií zranění (například za pomoci příbuzných v průběhu návštěvy). Jestliže jste zjistili závažné zranění nebo sexuální zneužívání, zajistěte všechny fyzické důkazy a postupujte podle zákona (**povinnost přezkazit** nebo **oznámít** trestný čin). Dále uveďte svou případnou domněnku, že zranění neodpovídá vysvětlení pacienta.

P O Z O R

ODHADNĚTE BEZPEČÍ PACIENTA

Dříve než pacient/ka odejde ze zdravotnického zařízení, zjistěte, zda se bojí jít domů.

Ptejte se:

„Došlo ke zvýšení frekvence nebo intenzity násilí?“

„Objevily se výhrůžky zabitím nebo sebevraždou?“

„Vyhrožoval násilník také dětem?“

„Je v domě nějaká zbraň?“

P O Z O R

ROZBOR MOŽNOSTÍ

Jestliže se pacient/ka nachází v bezprostředním nebezpečí, zjistěte, jestli existuje někdo, ke komu by mohl/a jít. Potřebuje se například po ukončení hospitalizace uchýlit do azylu? Nabídněte možnost zatelefonovat si ze služebního telefonu.

Jestliže pacient/ka nepotřebuje okamžitou pomoc, nabídněte informace o linkách důvěry a organizacích poskytujících pomoc (viz Důležité kontakty).

Pamatujte si, že pro oběť domácího násilí může být nebezpečné, jestliže bude mít tyto informace u sebe. Netrvejte proto na tom, aby si je vzal/a sebou.

datum	počet Policistů
1.1.1990	28 649
1.1.1991	30 961
1.1.1992	32 404
1.1.1993	40 049
1.1.1994	42 659
1.1.1995	45 717
1.1.1996	43 990
1.1.1997	43 722
1.1.1998	43 271
1.1.1999	44 089
1.1.2000	44 828
1.1.2001	44 680
1.1.2002	45 538
1.1.2003	46 616
1.1.2004	46 486
1.1.2005	47 129
1.1.2006	45 207
1.1.2007	45 429
1.1.2008	42 364
1.1.2009	42 441
1.1.2010	43 272
1.1.2011	41 224
1.1.2012	39 037
1.1.2013	38 363
1.1.2014	38 754
1.1.2015	39 497
1.1.2016	40 055
1.1.2017	40 389